

PRIMARY EDUCATION ПОЧАТКОВА ОСВІТА

UDC 37.013.77:159.923:316.485.26
DOI 10.35433/pedagogy.1(124).2026.12

DEVELOPING FUTURE TEACHERS' READINESS TO CREATE A SAFE EDUCATIONAL ENVIRONMENT FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS IN TIMES OF CRISIS

V. V. Tanska*

This article argues for the importance of preparing future teachers to create a safe educational environment for elementary school students as a key focus of teacher education reform. The relevance of this study stems from current crises, including military conflicts, social instability, and the increasing psychological strain on those involved in the educational process.

The essence of the concept of "future teachers' readiness to create a safe educational environment" is explained as an integrative personal quality encompassing a system of knowledge, skills, competencies, and value orientations, as well as the capacity for reflection and self-regulation. The structure of readiness, which includes motivational, cognitive, activity-based, and reflective components, has been defined, and their interrelationships have been investigated.

In accordance with the structure of readiness, the following criteria have been identified: motivational-value-based, cognitive-content-based, activity-practical, and reflective-analytical. Approaches to understanding a safe educational environment have been analyzed, and its components—physical, psychological, social, and informational safety—have been described. The role of the elementary school teacher as an organizer of a safe and psychologically comfortable educational space is emphasized.

The organizational and pedagogical conditions for the effective development of future teachers' readiness have been identified: developing the value-motivational orientation of future teachers toward ensuring a safe educational environment; updating the content of professional training to address issues related to a safe educational environment and crisis situations; utilizing innovative pedagogical technologies; organizing practice-oriented training for future teachers; and fostering a reflective mindset in future teachers. It has been demonstrated that the development of such readiness is a prerequisite for ensuring the psychological resilience of elementary school students and enhancing the effectiveness of the educational process in the face of crisis challenges.

Keywords: *educational environment, safe educational environment, teacher training, emotional safety, future teachers' readiness to create a safe educational environment for elementary school students.*

* Candidate of Pedagogical Sciences (PhD in Pedagogy), Docent
(Zhytomyr Ivan Franko State University)
valentina.tanska@zu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-6496-0145

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СТАНІВ

В. В. Танська

У статті обґрунтовано актуальність проблеми формування готовності майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища молодших школярів як важливого напрямку модернізації педагогічної освіти. Актуальність дослідження зумовлена сучасними кризовими станами, зокрема воєнними подіями, нестабільністю соціального середовища та зростанням психологічного навантаження на учасників освітнього процесу.

Уточнено сутність поняття "готовність майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища" як інтегративної якості особистості, що охоплює систему знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій, а також здатність до рефлексії та саморегуляції. Визначено структуру готовності, яка включає мотиваційний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивний компоненти та розкрито їх взаємозв'язок.

Відповідно до структури готовності виокремлено критерії: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовий, діялісно-практичний і рефлексивно-аналітичний. Проаналізовано підходи до розуміння безпечного освітнього середовища, охарактеризовано його складові: фізичну, психологічну, соціальну та інформаційну безпеку. Акцентовано роль учителя початкової школи як організатора безпечного й психологічно комфортного освітнього простору.

Визначено організаційно-педагогічні умови ефективного формування готовності майбутніх учителів: формування ціннісно-мотиваційної спрямованості майбутніх учителів на забезпечення безпечного освітнього середовища, оновлення змісту професійної підготовки з урахуванням проблематики безпечного освітнього середовища та кризових станів, використання інноваційних педагогічних технологій, організація практико-орієнтованої підготовки майбутніх учителів, розвиток рефлексивної позиції майбутнього вчителя. Доведено, що сформованість такої готовності є передумовою забезпечення психологічної стійкості молодших школярів і підвищення ефективності освітнього процесу в умовах кризових викликів.

Ключові слова: освітнє середовище, безпечне освітнє середовище, підготовка вчителя, емоційна безпека, готовність майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища учнів молодшого шкільного віку.

Introduction of the issue. Modern social realities are characterized by a significant number of crisis phenomena that directly affect the educational sphere. Military actions, socio-economic instability, pandemic challenges, forced population displacement, psychological trauma of children and adults necessitate a rethinking of the role of the teacher in the educational process. In these conditions, the teacher performs not only an educational, but also an important socio-psychological function aimed at supporting the psychological stability of students and creating a safe educational environment.

The problem of forming the readiness of future teachers to create a safe and psychologically comfortable environment that will contribute to the harmonious development of the personality of primary school students, their psychological

Постановка проблеми. Сучасні соціальні реалії характеризуються значною кількістю кризових явищ, які безпосередньо впливають на освітню сферу. Воєнні дії, соціально-економічна нестабільність, пандемічні виклики, вимушене переміщення населення, психологічні травми дітей та дорослих зумовляють необхідність переосмислення ролі педагога в освітньому процесі. У цих умовах учитель виконує не лише освітню, а й важливу соціально-психологічну функцію, спрямовану на підтримку психологічної стійкості учнів і створення безпечного освітнього середовища.

Особливої актуальності набуває проблема формування готовності майбутніх учителів до створення безпечного та психологічно комфортного середовища, яке сприятиме гармонійному розвитку особистості учнів молодшого

stability and successful socialization is of particular relevance. The ability to organize the educational process in such a way that it ensures not only the acquisition of knowledge, but also maintains emotional balance, helps overcome stress and forms a sense of security in children is largely dependent on the level of professional training of the future teacher.

Current state of the issue. The problem of forming the readiness of future teachers to create a safe educational environment is multifaceted and is in the field of view of modern pedagogical science. The study of this problem is based on a wide range of theoretical provisions of psychology, pedagogy, primary school didactics and vocational education.

The methodological basis for the study of the pedagogical conditions for forming the readiness of future teachers to implement a safe educational environment in martial law are the leading provisions of the theory of cognitive activity, developed in the works of Ukrainian scientists T. Baibara, H. Kostyuk, O. Savchenko, S. Sysoieva and other researchers. These scientific works reveal the patterns of development of cognitive activity of the individual, substantiate the role of educational activity in the formation of personal qualities and properties of students and determine the pedagogical mechanisms for organizing an effective educational process.

A significant contribution to the development of professional training of pedagogical personnel was made by researchers, in particular S. Honcharenko, V. Radkevych, N. Nychkalo, V. Sydorenko. Their works highlight conceptual approaches to the modernization of pedagogical education, substantiate the principles of professional training of future teachers, and identify the main directions of formation of their professional competence.

The scientific research in the field of didactics and methods of primary and vocational education, presented in the works of I. Ziaziun, V. Madzigon, L. Khomych and other scientists is of great importance for our study, since

шкільного віку, їх психологічній стабільності та успішній соціалізації. Від рівня професійної підготовки майбутнього вчителя значною мірою залежить здатність організовувати освітній процес таким чином, щоб він забезпечував не лише засвоєння знань, а й підтримував емоційний баланс, сприяв подоланню стресів і формував у дітей відчуття захищеності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування готовності майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища є багатоаспектною і перебуває в полі зору сучасної педагогічної науки. Дослідження цієї проблеми ґрунтується на широкому колі теоретичних положень психології, педагогіки, дидактики початкової школи та професійної освіти.

Методологічним підґрунтям дослідження педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів до реалізації безпечного освітнього середовища в умовах воєнного стану виступають провідні положення теорії пізнавальної діяльності, розроблені у працях українських учених Т. Байбари, Г. Костюка, О. Савченко, С. Сисоєвої та інших дослідників. У цих наукових працях розкрито закономірності розвитку пізнавальної активності особистості, обґрунтовано роль освітньої діяльності у формуванні особистісних якостей і властивостей учнів та визначено педагогічні механізми організації ефективного освітнього процесу.

Значний внесок у розвиток професійної підготовки педагогічних кадрів здійснили дослідники, зокрема С. Гончаренко, В. Радкевич, Н. Ничкало, В. Сидоренко. У їхніх працях висвітлено концептуальні підходи до модернізації педагогічної освіти, обґрунтовано принципи професійної підготовки майбутніх учителів, а також визначено основні напрями формування їхньої професійної компетентності.

Вагоме значення для дослідження проблеми мають наукові розробки у сфері дидактики та методики початкової та професійної освіти, представлені у працях І. Зязюна, В. Мадзігона, Л. Хомич та

researchers emphasize the need to improve the content of pedagogical education, introduce innovative pedagogical technologies and form the ability of future teachers to creative professional activity.

The problems of organization and methodological support of the educational process in primary school, as well as the issue of creating an educational environment are studied in the works of V. Andrushchenko, N. Bakhmat, N. Bibik, O. Dubaseniuk, H. Tarasenko, L. Khomych, A. Tsymbalaru, O. Yaroshynska and other scientists. These studies consider various aspects of the organization of the educational process in primary school, the formation of the educational environment, the introduction of modern pedagogical technologies aimed at ensuring the harmonious development of the student's personality.

Particular attention in modern pedagogical research is paid to the problem of creating a safe educational environment. Various aspects of this problem are highlighted in the scientific works of P. Viktorova, N. Karapuzova, E. Pochynok, O. Puliak, L. Sydoruk and other scientists [4].

The scientific literature also highlights certain aspects of the safety of the educational environment. Thus, the issue of environmental safety was studied by H. Biliavskiy, P. Pisarenko, L. Shevchenko; problems of psychological security are investigated by O. Bondarchuk, O. Hulbs, N. Pinchuk; issues of information security are studied by V. Bohush, M. Prysiashniuk, N. Ridey, N. Tytova; physical security – I. Bohdanov, L. Bykovska; social security – O. Iliash, O. Sydoruk, S. Lindiuk.

At the same time, the analysis of scientific research shows that the problem of forming the readiness of future teachers to create a safe and psychologically comfortable educational environment for younger schoolchildren in conditions of crisis, in particular martial law, requires further theoretical understanding and practical development.

інших учених. Дослідники акцентують увагу на необхідності вдосконалення змісту педагогічної освіти, впровадження інноваційних педагогічних технологій та формування у майбутніх учителів здатності до творчої професійної діяльності.

Проблеми організації та методичного забезпечення освітнього процесу в початковій школі, а також питання створення освітнього середовища досліджуються у працях В. Андрущенко, Н. Бахмат, Н. Бібік, О. Дубасенюк, Г. Тарасенко, А. Хомич, А. Цимбалару, О. Ярошинської та інших науковців. У цих дослідженнях розглядаються різні аспекти організації освітнього процесу в початковій школі, формування освітнього середовища, впровадження сучасних педагогічних технологій, спрямованих на забезпечення гармонійного розвитку особистості учня.

Особливу увагу в сучасних педагогічних дослідженнях приділено проблемі створення безпечного освітнього середовища. Різні аспекти цієї проблеми висвітлено у наукових працях П. Вікторової, Н. Карапузової, Є. Починок, О. Пуляк, А. Сидорчук та інших учених [4].

У науковій літературі також висвітлюються окремі аспекти безпеки освітнього середовища. Так, питання екологічної безпеки досліджували Г. Білявський, П. Писаренко, Л. Шевченко; проблеми психологічної безпеки – О. Бондарчук, О. Гульбс, Н. Пінчук; питання інформаційної безпеки – В. Богуш, М. Присяжнюк, Н. Рідей, Н. Титова; фізичної безпеки – І. Богданов, Л. Биковська; соціальної безпеки – О. Іляш, О. Сидорчук, С. Линдюк.

Водночас аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема формування готовності майбутніх педагогів до створення безпечного та психологічно комфортного освітнього середовища молодших школярів в умовах кризових станів, зокрема воєнного стану, потребує подальшого теоретичного осмислення та практичного розроблення.

Метою статті є теоретичне обґрунтування сутності та структури готовності майбутніх учителів до

Aim of the research is to theoretically substantiate the essence and structure of the readiness of future teachers to create a safe and psychologically comfortable educational environment in times of crisis, as well as determining the main organizational and pedagogical conditions for its formation in the process of professional training of primary school teachers.

Results and discussion. Martial law, social instability, a constant flow of negative information and prolonged stressful situations significantly affect the psychological state of children and their ability to learn effectively. In such conditions, the educational process requires reorientation towards the organization of an educational environment that will provide each student with stability, a sense of security and trust. This, in turn, highlights the need to train teachers who have the knowledge and practical skills to create a psychologically comfortable and safe educational environment.

The category of children of primary school age is particularly vulnerable to the influence of crisis factors. The age-related psychological characteristics of this group of students cause increased sensitivity to social changes, emotional experiences and environmental instability. Research by psychologists shows that primary school children react sharply to changes in living conditions, disturbing news, emotional experiences of adults and other stress factors. The consequences of such influences can be increased anxiety, emotional instability, difficulties in academic activities and communication with peers.

In this context, the school acts as an important social institution capable of providing children with a sense of stability, security and support. It is the educational environment that can compensate for the negative impact of crisis factors, creating conditions for the harmonious development of the personality, the formation of social skills and the restoration of emotional balance in children. An important role in this process is played by the teacher, who

створення безпечного та психологічно комфортного освітнього середовища в умовах кризових станів, а також визначення основних організаційно-педагогічних умов її формування в процесі професійної підготовки вчителя початкової школи.

Виклад основного матеріалу. Воєнний стан, соціальна нестабільність, постійний потік негативної інформації та тривалі стресові ситуації значною мірою впливають на психологічний стан дітей і їхню здатність до ефективного навчання. У таких умовах освітній процес потребує переорієнтації на організацію освітнього середовища, яке забезпечить для кожного учня стабільність, відчуття безпеки та довіри. Це, у свою чергу, актуалізує необхідність підготовки педагогів, які володіють знаннями та практичними вміннями створення психологічно комфортного й безпечного освітнього середовища.

Особливо вразливою до впливу кризових чинників є категорія дітей молодшого шкільного віку. Вікові психологічні особливості цієї групи учнів зумовляють підвищену чутливість до соціальних змін, емоційних переживань та нестабільності навколишнього середовища. Дослідження психологів свідчать, що молодші школярі гостро реагують на зміну життєвих умов, тривожні новини, емоційні переживання дорослих та інші стресові фактори. Наслідками таких впливів можуть бути підвищена тривожність, емоційна нестабільність, труднощі у навчальній діяльності та спілкуванні з однолітками.

У цьому контексті школа виступає важливим соціальним інститутом, здатним забезпечити дітям відчуття стабільності, захищеності та підтримки. Саме освітнє середовище може компенсувати негативний вплив кризових чинників, створюючи умови для гармонійного розвитку особистості, формування соціальних навичок та відновлення емоційної рівноваги дітей. Важливу роль у цьому процесі відіграє вчитель, який організовує освітню діяльність, формує психологічний клімат у класному колективі та виступає значущою дорослою особою для учнів.

organizes educational activities, forms the psychological climate in the classroom and acts as a significant adult for students.

In modern conditions, the role of a primary school teacher is significantly expanding. He/she acts not only as a translator of knowledge, but also as an organizer of a safe educational environment, a facilitator of educational activities, a mentor and a source of emotional support for children. He/she must create an atmosphere of trust, mutual respect and psychological comfort, promote the development of positive interpersonal relationships in the classroom, and respond in a timely manner to manifestations of anxiety or emotional tension in students.

In pedagogical science, the problem of the educational environment is considered as one of the key conditions for the effective functioning of the educational system. In scientific literature, the educational environment is defined as a complex of conditions, factors and interactions that ensure the development of the individual in the process of learning and upbringing. Ukrainian researchers V. Bondar, N. Bibik, O. Savchenko, A. Tsymbalaru, O. Yaroshynska emphasize that the educational environment is a holistic pedagogical system that encompasses the material-spatial, socio-psychological and organizational-pedagogical conditions of the activities of participants in the educational process. Scientists emphasize that the effectiveness of the educational process largely depends on the nature of the interaction between the teacher and students, as well as on the creation of a favorable psychological climate in the team [8]. The problem of the educational environment was also studied by H. Meshko, O. Matvienko, L. Khomych, O. Yaroshynska, who consider it as a multidimensional pedagogical space that combines educational, educational, social and cultural influences on the child's personality. According to these researchers, the educational environment should provide conditions for the development of activity, independence and creative potential of students [8].

У сучасних умовах роль учителя початкової школи значно розширюється. Він виступає не лише транслятором знань, а й організатором безпечного освітнього середовища, фасилітатором освітньої діяльності, наставником і джерелом емоційної підтримки для дітей. Він має створювати атмосферу довіри, взаємоповаги та психологічного комфорту, сприяти розвитку позитивних міжособистісних взаємин у класному колективі, а також своєчасно реагувати на прояви тривожності чи емоційної напруги в учнів.

У педагогічній науці проблема освітнього середовища розглядається як одна з ключових умов ефективного функціонування освітньої системи. У науковій літературі освітнє середовище визначається як комплекс умов, факторів та взаємодій, що забезпечують розвиток особистості у процесі навчання та виховання. Українські дослідники В. Бондар, Н. Бібік, О. Савченко, А. Цимбалару, О. Ярошинська наголошують, що освітнє середовище є цілісною педагогічною системою, яка охоплює матеріально-просторові, соціально-психологічні та організаційно-педагогічні умови діяльності учасників освітнього процесу. Науковці підкреслюють, що ефективність освітнього процесу значною мірою залежить від характеру взаємодії між учителем та учнями, а також від створення сприятливого психологічного клімату в колективі [8].

Проблему освітнього середовища досліджували також Г. Мешко, О. Матвієнко, Л. Хомич, О. Ярошинська, які розглядають його як багатовимірний педагогічний простір, що поєднує навчальні, виховні, соціальні та культурні впливи на особистість дитини. На думку цих дослідників, освітнє середовище має забезпечувати умови для розвитку активності, самостійності та творчого потенціалу учнів [8].

У контексті сучасних освітніх викликів особливого значення набуває поняття "безпечне освітнє середовище", яке активно досліджується в педагогічній та психологічній науці. Зокрема, О. Бондарчук, Н. Карапузова, О. Пуляк,

In the context of modern educational challenges, the concept of a "safe educational environment" is of particular importance, which is actively studied in pedagogical and psychological science. In particular, O. Bondarchuk, N. Karapuzova, O. Pulyak, L. Sydorчук define a safe educational environment as a system of conditions that ensure the physical, psychological and social security of participants in the educational process, promotes their harmonious development and creates an atmosphere of trust, support and mutual respect. The works of H. Tarasenko, S. Mironova, L. Petukhova emphasize that a safe educational environment should not only protect against potential threats but also create conditions for the development of students' personal potential and support their emotional well-being.

History shows that European researchers also paid considerable attention to the problem of the safety of the educational environment. The pedagogical concepts of J. Korczak, M. Montessori and S. Frenet emphasize the need to create a humanistic educational space in which the child feels respected, supported and able to develop freely. Modern European researchers, in particular P. Sullivan, D. Osler, S. Jackson, consider a safe educational environment as an important factor in ensuring the well-being of students, their social integration and effective educational activities. Studies by international organizations UNESCO and UNICEF emphasize that a safe educational environment should protect children from physical, psychological and social violence, contribute to the formation of a culture of respect for human rights and support the development of the personal potential of each child.

Analysis of scientific sources allows us to state that a safe educational environment is complex and includes several interrelated components. One of the main ones is physical safety, which involves creating safe conditions for students to stay in an educational institution, observing sanitary and hygienic standards, organizing a safe

Л. Сидорчук визначають безпечне освітнє середовище як систему умов, що забезпечує фізичну, психологічну та соціальну захищеність учасників освітнього процесу, сприяє їхньому гармонійному розвитку та створює атмосферу довіри, підтримки і взаємоповаги. У працях Г. Тарасенко, С. Миронової, Л. Петухової наголошується, що безпечне освітнє середовище повинно не лише захищати від потенційних загроз, а й створювати умови для розвитку особистісного потенціалу учнів та підтримки їхнього емоційного благополуччя.

Історія свідчить, що європейські дослідники також приділяли значну увагу проблемі безпеки освітнього середовища. У педагогічних концепціях Я. Корчака, М. Монтесорі та С. Френе підкреслюється необхідність створення гуманістичного освітнього простору, у якому дитина відчуває повагу, підтримку та можливість вільного розвитку. Сучасні європейські дослідники, зокрема Р. Салліван, Д. Ослер, С. Джексон, розглядають безпечне освітнє середовище як важливий чинник забезпечення благополуччя учнів, їхньої соціальної інтеграції та ефективної освітньої діяльності. У дослідженнях міжнародних організацій UNESCO та UNICEF підкреслюється, що безпечне освітнє середовище має забезпечувати захист дітей від фізичного, психологічного та соціального насильства, сприяти формуванню культури поваги до прав людини та підтримувати розвиток особистісного потенціалу кожної дитини.

Аналіз наукових джерел дозволяє стверджувати, що безпечне освітнє середовище має комплексний характер і включає кілька взаємопов'язаних складових. Однією з основних є фізична безпека, яка передбачає створення безпечних умов перебування учнів у закладі освіти, дотримання санітарно-гігієнічних норм, організацію безпечного освітнього простору та формування навичок безпечної поведінки.

Важливою складовою є психологічна безпека, яка передбачає створення сприятливого емоційного клімату та атмосфери довіри в освітньому середовищі. Дослідники О. Бондарчук,

educational space and forming safe behavior skills.

An important component is psychological safety, which involves creating a favorable emotional climate and an atmosphere of trust in the educational environment. Researchers O. Bondarchuk, K. Varyvoda, O. Hulbs, N. Pinchuk emphasize that a psychologically safe environment is characterized by the absence of bullying, discrimination and psychological pressure, and also provides conditions for open communication and mutual support [3].

An important component of safe educational environment is social security, which involves the development of positive interaction between participants in the educational process, the formation of social skills of students and the development of tolerant relationships in the team. The works of O. Iliash, O. Sydoruk, S. Lindiuk emphasize that social security contributes to the formation of social competence and the development of a culture of partnership interaction.

Information security, associated with the protection of students from negative information influence and the formation of safe behavior skills in the digital environment, is of particular relevance in modern conditions. Researchers V. Bohush, S. Hnatyuk, N. Ridey, N. Tytova emphasize the importance of developing media literacy, critical thinking and responsible use of information resources.

Thus, we consider a safe educational environment as a multidimensional system that integrates physical, psychological, social and information components, which in interaction provide comfortable conditions for learning and the development of the child's personality.

The organization of such a system requires research into the formation of the readiness of future teachers to create a safe educational environment. In pedagogical science, professional readiness is considered as an integrative characteristic of the teacher's personality, combining a system of knowledge, skills, abilities, value orientations and professionally significant qualities [2]. Ukrainian researchers N. Nychkalo, S. Sysioeva, V. Radkevych

K. Varyvoda, O. Gulbs, N. Pinchuk підкреслюють, що психологічно безпечне середовище характеризується відсутністю булінгу, дискримінації та психологічного тиску, а також забезпечує умови для відкритого спілкування та взаємної підтримки [3].

Важливим компонентом є соціальна безпека, яка передбачає розвиток позитивної взаємодії між учасниками освітнього процесу, формування соціальних навичок учнів та розвиток толерантних взаємин у колективі. У працях О. Іляш, О. Сидорчук, С. Линдюк підкреслюється, що соціальна безпека сприяє формуванню соціальної компетентності та розвитку культури партнерської взаємодії.

Особливої актуальності в сучасних умовах набуває інформаційна безпека, пов'язана із захистом учнів від негативного інформаційного впливу та формуванням навичок безпечної поведінки в цифровому середовищі. Дослідники В. Богуш, С. Гнатюк, Н. Рідей, Н. Титова наголошують на важливості розвитку медіаграмотності, критичного мислення та відповідального використання інформаційних ресурсів.

Таким чином, безпечне освітнє середовище ми розглядаємо як багатовимірну систему, що інтегрує фізичний, психологічний, соціальний та інформаційний компоненти, які у взаємодії забезпечують комфортні умови для навчання та розвитку особистості дитини.

Організація такої системи потребує дослідження формування готовності майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища. У педагогічній науці професійна готовність розглядається як інтегративна характеристика особистості вчителя, що поєднує систему знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій та професійно значущих якостей [2]. Українські дослідники Н. Ничкало, С. Сисоєва, В. Радкевич визначають готовність до педагогічної діяльності як результат цілеспрямованої професійної підготовки, що передбачає сформованість мотиваційної спрямованості, професійних

define readiness for pedagogical activity as the result of purposeful professional training, which involves the formation of a motivational orientation, professional knowledge, practical skills and the ability to pedagogical reflection. In the context of modern challenges, in particular social instability, military events and the growth of psycho-emotional stress on children, the problem of ensuring a safe educational environment in primary school becomes particularly relevant. Under such conditions, the role of the teacher as a key subject of creating a psychologically comfortable, emotionally supportive and safe educational space significantly increases.

In this context, we consider the readiness of a future teacher to create a safe educational environment as an integrative personal and professional formation that reflects the teacher's ability to organize the educational process considering the needs of physical, psychological and social safety of younger schoolchildren. Such readiness implies the ability to form a positive emotional climate in the classroom, to prevent and constructively resolve conflict situations, to timely identify signs of psycho-emotional stress in students and to provide them with basic psychological support, especially in crisis situations [1].

In our opinion, the structure of the indicated readiness is multi-component and includes motivational, cognitive, activity and reflective components. The motivational component reflects the professional orientation of the future teacher, awareness of the social significance of creating a safe educational environment, a value-based attitude towards preserving the mental health of students, as well as an internal readiness to ensure their psychological comfort and well-being even in difficult and crisis conditions.

The cognitive component is associated with a system of theoretical knowledge about the essence and components of a safe educational environment, age and individual psychological characteristics of the development of younger schoolchildren, the specifics of their

знань, практичних умінь та здатності до педагогічної рефлексії.

У контексті сучасних викликів, зокрема соціальної нестабільності, воєнних подій та зростання психоемоційного навантаження на дітей, проблема забезпечення безпечного освітнього середовища в початковій школі набуває особливої актуальності. За таких умов суттєво зростає роль учителя як ключового суб'єкта створення психологічно комфортного, емоційно підтримувального та безпечного освітнього простору.

У цьому контексті готовність майбутнього вчителя до створення безпечного освітнього середовища розглядаємо як інтегративне особистісно-професійне утворення, що відображає здатність учителя організовувати освітній процес з урахуванням потреб фізичної, психологічної та соціальної безпеки молодших школярів. Така готовність передбачає вміння формувати позитивний емоційний клімат у класі, попереджати та конструктивно розв'язувати конфліктні ситуації, своєчасно виявляти ознаки психоемоційного напруження в учнів та надавати їм базову психологічну підтримку, особливо в умовах кризових станів [1].

На нашу думку, структура зазначеної готовності є багатокомпонентною і охоплює мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний компоненти. Мотиваційний компонент відображає професійну спрямованість майбутнього вчителя, усвідомлення соціальної значущості створення безпечного освітнього середовища, ціннісне ставлення до збереження психічного здоров'я учнів, а також внутрішню готовність забезпечувати їхній психологічний комфорт і благополуччя навіть у складних та кризових умовах.

Когнітивний компонент пов'язаний із системою теоретичних знань про сутність і складові безпечного освітнього середовища, вікові та індивідуально-психологічні особливості розвитку молодших школярів, специфіку їхнього реагування на стресові та кризові ситуації, а також із розумінням принципів, методів і технологій

response to stressful and crisis situations, as well as with an understanding of the principles, methods and technologies of organizing a safe and inclusive educational space.

The activity component involves the formation of practical skills and abilities necessary to create a favorable psychological climate in the classroom, organize effective and safe interaction between students, prevent bullying and conflicts, use modern pedagogical technologies (in particular, socio-emotional learning, project and interactive technologies), as well as the application of techniques for emotional support for children in crisis situations.

The reflective component characterizes the future teacher's ability to self-analyze his own professional activities, evaluate the effectiveness of the created educational environment, realize his own role in ensuring the safety of students, as well as readiness for constant professional self-improvement in conditions of dynamic changes in the educational environment.

Thus, the formation of these components in their unity ensures the readiness of the future teacher to effectively create a safe educational environment for younger students, in times of crisis, which is an important component of his professional competence.

In accordance with the defined structure of readiness, we distinguish the following criteria: motivational-value, cognitive-content, activity-practical and reflexive-analytical. The motivational-value criterion characterizes the orientation of the future teacher's personality to ensure a safe educational environment. The indicators of the criterion are: awareness of the importance of a safe educational environment for the development of the child; the presence of stable professional motivation for activity in crisis situations; a value attitude towards the mental and emotional well-being of students; the desire to create a psychologically comfortable climate in the classroom; readiness to take responsibility for the safety of the educational process. The cognitive-content criterion reflects the level of theoretical

організації безпечного та інклюзивного освітнього простору.

Діяльнісний компонент передбачає сформованість практичних умінь і навичок, необхідних для створення сприятливого психологічного клімату в класі, організації ефективної та безпечної взаємодії між учнями, запобігання булінгу та конфліктам, використання сучасних педагогічних технологій (зокрема соціально-емоційного навчання, проєктних та інтерактивних технологій), а також застосування прийомів емоційної підтримки дітей у кризових ситуаціях.

Рефлексивний компонент характеризує здатність майбутнього вчителя до самоаналізу власної професійної діяльності, оцінювання ефективності створеного освітнього середовища, усвідомлення власної ролі у забезпеченні безпеки учнів, а також готовність до постійного професійного самовдосконалення в умовах динамічних змін освітнього середовища.

Таким чином, сформованість зазначених компонентів у їхній єдності забезпечує готовність майбутнього вчителя до ефективного створення безпечного освітнього середовища молодших школярів, зокрема в умовах кризових станів, що є важливою складовою його професійної компетентності.

Відповідно до визначеної структури готовності, виокремлюємо такі критерії: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовий, діялісно-практичний та рефлексивно-аналітичний. Мотиваційно-ціннісний критерій характеризує спрямованість особистості майбутнього вчителя на забезпечення безпечного освітнього середовища. Показниками критерію є: усвідомлення значущості безпечного освітнього середовища для розвитку дитини; наявність стійкої професійної мотивації до діяльності в умовах кризових станів; ціннісне ставлення до психічного та емоційного благополуччя учнів; прагнення створювати психологічно комфортний клімат у класі; готовність брати відповідальність за безпеку освітнього процесу. Когнітивно-змістовий критерій відображає рівень теоретичної підготовки

training of the future teacher. Its indicators are: knowledge of the essence of the concept of "safe educational environment" and its components; understanding of the age and psychological characteristics of younger schoolchildren; awareness of the impact of crisis situations (stress, trauma, anxiety) on the child; knowledge of methods for preventing conflicts, bullying and psychological risks; knowledge of pedagogical technologies for creating a safe environment (in particular, socio-emotional learning, interactive and project methods). The activity-practical criterion characterizes the formation of professional skills and abilities. The indicators are: the ability to create a safe and supportive psychological climate in the classroom; the ability to organize safe interaction between students; the ability to prevent and constructively resolve conflict situations; the ability to recognize signs of psycho-emotional stress in children; the ability to apply methods of psychological support for students in crisis situations; the use of modern pedagogical technologies for the development of socio-emotional competencies; adherence to the principles of safety in organizing the educational process. The reflective-analytical criterion reflects the ability for professional self-development and self-assessment. Indicators: the ability to self-analyze one's own activities to create a safe environment; the ability to evaluate the effectiveness of pedagogical actions; awareness of one's own professional difficulties and ways to overcome them; readiness for constant self-improvement; development of emotional self-regulation and stress resistance of the teacher.

To comprehensively assess the readiness of future teachers to create a safe educational environment for younger schoolchildren in crisis situations, it is advisable to distinguish three levels of its formation: high, medium and initial.

The high level is characterized by the holistic formation of motivational, cognitive, activity and reflective components. The future teacher

майбутнього вчителя. Показниками якого є: знання сутності поняття «безпечне освітнє середовище» та його складових; розуміння вікових та психологічних особливостей молодших школярів; обізнаність щодо впливу кризових станів (стрес, травма, тривожність) на дитину; знання методів профілактики конфліктів, булінгу та психологічних ризиків; знання педагогічних технологій створення безпечного середовища (зокрема соціально-емоційного навчання, інтерактивних і проектних методів). Діяльнісно-практичний критерій характеризує сформованість професійних умінь і навичок. Показниками є: умінь створювати безпечний та підтримувальний психологічний клімат у класі; здатність організовувати безпечну взаємодію між учнями; умінь запобігати та конструктивно розв'язувати конфліктні ситуації; здатність розпізнавати ознаки психоемоційного напруження у дітей; умінь застосовувати методи психологічної підтримки учнів у кризових станах; використання сучасних педагогічних технологій для розвитку соціально-емоційних компетентностей; дотримання принципів безпеки в організації освітнього процесу. Рефлексивно-аналітичний критерій відображає здатність до професійного саморозвитку та самооцінки. Показники: здатність до самоаналізу власної діяльності щодо створення безпечного середовища; умінь оцінювати ефективність педагогічних дій; усвідомлення власних професійних труднощів і шляхів їх подолання; готовність до постійного самовдосконалення; розвиток емоційної саморегуляції та стресостійкості педагога.

З метою комплексної оцінки сформованості готовності майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища молодших школярів в умовах кризових станів доцільно виокремити три рівні її сформованості: високий, середній та початковий.

Високий рівень характеризується цілісною сформованістю мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного компонентів. Майбутній

demonstrates conscious motivation, deep knowledge of creating a safe educational environment (in particular in crisis situations), the ability to effectively organize the educational process, apply appropriate pedagogical technologies, resolve conflicts and support students. It is characterized by developed reflection, emotional stability and readiness for professional self-improvement.

The medium (average) level is characterized by sufficient, but not holistic formation of the components of readiness. The future teacher is aware of the importance of a safe educational environment and has basic, partially systematized knowledge. Practical skills are formed, but their implementation requires methodological support, especially in crisis situations. Reflection is manifested episodically, the ability to independently analyze and correct activities is not sufficiently developed.

The initial level is characterized by the fragmentary formation of the components of readiness. The future teacher has low motivation to create a safe educational environment, superficially understands its essence. Knowledge is unsystematic, practical skills are almost not formed or are not applied. A low level of reflection and the lack of need for professional self-development are revealed, which complicates activities in crisis situations.

Ensuring the effective formation of the readiness of future teachers to create a safe educational environment for younger schoolchildren in times of crisis requires the determination of appropriate organizational and pedagogical conditions as a set of interrelated factors of the educational process that purposefully influence the development of the professional competence of the future teacher.

Based on the analysis of scientific approaches and the specifics of professional training, the following organizational and pedagogical conditions have been identified. The first condition is the formation of a value-motivational

учитель виявляє усвідомлену мотивацію, глибокі знання щодо створення безпечного освітнього середовища (зокрема в умовах криз), здатність ефективно організувати освітній процес, застосовувати доцільні педагогічні технології, розв'язувати конфлікти та підтримувати учнів. Відзначається розвиненою рефлексією, емоційною стійкістю та готовністю до професійного самовдосконалення.

Середній рівень характеризується достатньою, але не цілісною сформованістю компонентів готовності. Майбутній учитель усвідомлює значущість безпечного освітнього середовища та володіє базовими, частково систематизованими знаннями. Практичні вміння сформовані, однак їх реалізація потребує методичної підтримки, особливо в кризових ситуаціях. Рефлексія проявляється епізодично, здатність до самостійного аналізу й корекції діяльності є недостатньо розвиненою.

Початковий рівень характеризується фрагментарною сформованістю компонентів готовності. Майбутній учитель має низьку мотивацію до створення безпечного освітнього середовища, поверхово розуміє його сутність. Знання несистемні, практичні вміння майже не сформовані або не застосовуються. Виявляється низький рівень рефлексії та відсутність потреби в професійному саморозвитку, що ускладнює діяльність в умовах кризових ситуацій.

Забезпечення ефективного формування готовності майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища молодших школярів в умовах кризових станів потребує визначення відповідних організаційно-педагогічних умов як сукупності взаємопов'язаних факторів освітнього процесу, що цілеспрямовано впливають на розвиток професійної компетентності майбутнього педагога.

На основі аналізу наукових підходів та специфіки професійної підготовки виокремлено такі організаційно-педагогічні умови. Першою умовою є формування ціннісно-мотиваційної спрямованості майбутніх учителів на

orientation of future teachers to ensure a safe educational environment, which involves the awareness of the importance of preserving the mental health of students, the development of a responsible attitude to the creation of a psychologically comfortable educational space and readiness to work in conditions of crisis challenges. The second condition is the updating of the content of professional training considering the issues of a safe educational environment and crisis situations, which involves the integration of relevant knowledge into professional disciplines, regarding the age characteristics of children, their response to stress and the principles of organizing a safe educational space. The third condition is the use of innovative pedagogical technologies, in particular interactive, project, training and case methods, aimed at forming practical skills in creating a safe environment and providing support to students in crisis situations. The fourth condition is the organization of practice-oriented training of future teachers, which ensures the acquisition of experience through pedagogical practice, modeling professional situations and solving pedagogical tasks. The fifth condition is the development of a reflective position of the future teacher, which involves the formation of the ability to self-analysis, assessing the effectiveness of one's own activities and readiness for professional self-improvement.

In order to comprehensively present the process of forming the readiness of future teachers to create a safe educational environment for younger schoolchildren in crisis situations, an author's model has been developed that reflects the relationship of its structural components, criteria, indicators, levels of formation and organizational and pedagogical conditions.

The model is systemic in nature and includes the following interrelated blocks: target, content-process and result-oriented. The target block defines the goal as the formation of the readiness of future teachers to create a safe educational

забезпечення безпечного освітнього середовища, що передбачає усвідомлення значущості збереження психічного здоров'я учнів, розвиток відповідального ставлення до створення психологічно комфортного освітнього простору та готовність до діяльності в умовах кризових викликів. Другою умовою визначено оновлення змісту професійної підготовки з урахуванням проблематики безпечного освітнього середовища та кризових станів, що передбачає інтеграцію відповідних знань у фахові дисципліни, зокрема щодо вікових особливостей дітей, їх реагування на стрес та принципів організації безпечного освітнього простору. Третьою умовою є використання інноваційних педагогічних технологій, зокрема інтерактивних, проектних, тренінгових і кейс-методів, спрямованих на формування практичних умінь створення безпечного середовища та надання підтримки учням у кризових ситуаціях. Четвертою умовою виступає організація практико-орієнтованої підготовки майбутніх учителів, яка забезпечує набуття досвіду діяльності через педагогічну практику, моделювання професійних ситуацій і розв'язання педагогічних завдань. П'ятою умовою є розвиток рефлексивної позиції майбутнього вчителя, що передбачає формування здатності до самоаналізу, оцінювання ефективності власної діяльності та готовності до професійного самовдосконалення.

З метою цілісного представлення процесу формування готовності майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища молодших школярів в умовах кризових станів розроблено авторську модель, яка відображає взаємозв'язок її структурних компонентів, критеріїв, показників, рівнів сформованості та організаційно-педагогічних умов.

Модель має системний характер і включає такі взаємопов'язані блоки: цільовий, змістово-процесуальний та результативний. Цільовий блок визначає мету – формування готовності майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища молодших школярів в умовах кризових станів, що

environment for younger schoolchildren in crisis situations, which involves the development of the ability to ensure the physical, psychological and social and informational safety of students in professional activities. The content-process block covers the structural components of readiness: motivational, cognitive, activity-based and reflective. Each of the components is specified through the corresponding criteria (motivational-value, cognitive-content, activity-based, reflexive-analytical) and a system of indicators that allow diagnosing the level of readiness. The implementation of these components is ensured through a set of organizational and pedagogical conditions, which include: the formation of the value-motivational orientation of future teachers; updating the content of professional training taking into account the security and crisis context; use of innovative pedagogical technologies; organization of practice-oriented training; development of the reflective position of the future teacher.

These conditions act as an integrating factor that ensures the effective functioning of all components of the model and their interaction. In particular, the formation of the motivational component leads to the activation of cognitive activity (cognitive component), which, in turn, creates the basis for the development of practical skills (activity component). The reflective component provides feedback in the model, contributing to the correction and improvement of the professional activity of the future teacher.

The result block reflects the levels of readiness (high, medium, initial), which are determined based on developed criteria and indicators and characterize the degree of readiness of the future teacher to create a safe educational environment in crisis situations.

In the context of forming the readiness of future teachers to create a safe educational environment for younger schoolchildren in crisis situations, practice-oriented training integrated into the content of professional disciplines, in

передбачає розвиток здатності забезпечувати фізичну, психологічну та соціальну та інформаційну безпеку учнів у професійній діяльності. Змістово-процесуальний блок охоплює структурні компоненти готовності: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний. Кожен із компонентів конкретизується через відповідні критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовий, діялісно-практичний, рефлексивно-аналітичний) та систему показників, що дозволяють здійснювати діагностику рівня сформованості готовності. Реалізація зазначених компонентів забезпечується через сукупність організаційно-педагогічних умов, до яких належать: формування ціннісно-мотиваційної спрямованості майбутніх учителів; оновлення змісту професійної підготовки з урахуванням безпекового та кризового контексту; використання інноваційних педагогічних технологій; організація практико-орієнтованої підготовки; розвиток рефлексивної позиції майбутнього педагога.

Зазначені умови виступають інтегративним чинником, що забезпечує ефективне функціонування всіх компонентів моделі та їх взаємодію. Зокрема, формування мотиваційного компонента зумовлює активізацію пізнавальної діяльності (когнітивного компонента), що, у свою чергу, створює підґрунтя для розвитку практичних умінь (діялісного компонента). Рефлексивний компонент забезпечує зворотний зв'язок у моделі, сприяючи корекції та вдосконаленню професійної діяльності майбутнього вчителя.

Результативний блок відображає рівні сформованості готовності (високий, середній, початковий), які визначаються на основі розроблених критеріїв і показників та характеризують ступінь готовності майбутнього вчителя до створення безпечного освітнього середовища в умовах кризових станів.

У контексті формування готовності майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища молодших школярів в умовах кризових станів особливої значущості набуває

particular the courses "Teaching Methods of the Integrated Course "I Explore the World" and "Innovative Teaching Technologies of the Integrated Course "I Explore the World", acquires special significance. It is these educational components that have a powerful didactic potential for forming in future teachers a system of knowledge, skills and value orientations necessary for organizing a safe and psychologically comfortable educational environment [7].

An important resource in this process is the integrated course "I explore the world", which provides cross-curricular integration of educational content and contributes to the formation of social skills in students, a responsible attitude to their own safety and the safety of others, the development of emotional culture and self-regulation skills. In the process of methodological training of future teachers, it is advisable to focus on their mastery of modern pedagogical technologies that ensure the creation of a positive psychological climate in the student body and help overcome the consequences of crisis influences. The effectiveness of the formation of such readiness is largely ensured by the implementation of methods and technologies of a practical direction, focused on the active participation of students in educational activities and their acquisition of experience of safe behavior. In particular, in the process of teaching the methodology of the integrated course, it is advisable to teach future teachers to use situational role-playing games that simulate real or close to real life situations (behavior during an air raid, actions in conflict situations, seeking help). Such methods contribute to the formation of practical skills of safe behavior in students, the development of emotional stability and the ability to self-regulate.

An important place in the training of future teachers is occupied by the mastery of the case study method, which involves the analysis of pedagogical situations related to threats to the physical or psychological safety of a child. The use of the case study method in the process of

практико-орієнтована підготовка, інтегрована у зміст фахових дисциплін, зокрема курсів "Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" та "Інноваційні технології навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ". Саме ці освітні компоненти мають потужний дидактичний потенціал для формування в майбутніх учителів системи знань, умінь і ціннісних орієнтацій, необхідних для організації безпечного й психологічно комфортного освітнього середовища [7].

Важливим ресурсом у цьому процесі виступає інтегрований курс "Я досліджую світ", який забезпечує міжпредметну інтеграцію змісту освіти та сприяє формуванню в учнів соціальних навичок, відповідального ставлення до власної безпеки й безпеки інших, розвитку емоційної культури та навичок саморегуляції. У процесі методичної підготовки майбутніх учителів акцент доцільно робити на оволодінні ними сучасними педагогічними технологіями, що забезпечують створення позитивного психологічного клімату в учнівському колективі та сприяють подоланню наслідків кризових впливів.

Ефективність формування такої готовності значною мірою забезпечується впровадженням методів і технологій практичного спрямування, орієнтованих на активну участь учнів у освітній діяльності та набуття ними досвіду безпечної поведінки. Зокрема, у процесі викладання методики інтегрованого курсу доцільно навчати майбутніх учителів використанню ситуативно-рольових ігор, що моделюють реальні або наближені до реальних життєві ситуації (поведінка під час повітряної тривоги, дії в конфліктних ситуаціях, звернення по допомогу). Такі методи сприяють формуванню в учнів практичних навичок безпечної поведінки, розвитку емоційної стійкості та здатності до саморегуляції.

Важливе місце у підготовці майбутніх учителів посідає опанування методу кейсів (case-study), який передбачає аналіз педагогічних ситуацій, пов'язаних із загрозами фізичній чи психологічній безпеці дитини. Використання кейс-методу у процесі фахової підготовки

professional training contributes to the development of professional thinking of future teachers, the formation of the ability to make informed decisions, predict the consequences of their own actions and choose effective strategies for pedagogical interaction.

Significant potential for the formation of readiness to create a safe educational environment is possessed by project technologies, which should be integrated into the content of the specified educational components. The implementation of educational projects ("My Safe Environment", "Safety Rules at School and Home", "Emotional Well-Being of a Child") contributes to the formation of future teachers' skills to organize students' research activities, develop their independence, responsibility and ability to cooperate.

No less important is the mastery of reflective technologies, which ensure students' ability to be aware of their own experience, behavior and emotional states. In the process of training future teachers, it is worth focusing on the use of such techniques as "unfinished sentences", "senkan", "reflective circle", which contribute to the development of introspection and critical thinking skills.

In the structure of professional training of future teachers, an important place is also occupied by the formation of skills to apply health-preserving and psychologically supportive practices. This includes the use of short movements, breathing exercises, techniques for reducing anxiety and restoring emotional balance, which are especially relevant in conditions of increased stress.

Thus, the integration of the content of training for future teachers with practical methods and technologies of teaching ensures the formation of their readiness to create a safe educational environment. The systematic use of these approaches contributes to the development of professional competencies of future teachers, their ability to act effectively in crisis situations and ensure psychological comfort and safety of younger schoolchildren.

сприяє розвитку професійного мислення майбутніх учителів, формуванню вміння приймати обґрунтовані рішення, прогнозувати наслідки власних дій та обирати ефективні стратегії педагогічної взаємодії.

Значний потенціал для формування готовності до створення безпечного освітнього середовища мають проєктні технології, які доцільно інтегрувати у зміст зазначених освітніх компонент. Реалізація навчальних проєктів ("Моє безпечне середовище", "Правила безпеки у школі та вдома", "Емоційне благополуччя дитини") сприяє формуванню в майбутніх учителів умінь організовувати дослідницьку діяльність учнів, розвивати їхню самостійність, відповідальність і здатність до співпраці.

Не менш важливим є оволодіння рефлексивними технологіями, що забезпечують здатність учнів до усвідомлення власного досвіду, поведінки та емоційних станів. У процесі підготовки майбутніх учителів варто акцентувати увагу на використанні таких прийомів, як "незакінчені речення", "сенкан", "рефлексивне коло", які сприяють розвитку навичок самоаналізу та критичного мислення.

У структурі професійної підготовки майбутніх учителів важливе місце посідає також формування вмінь застосовувати здоров'язбережувальні та психологічно підтримувальні практики. Йдеться про використання коротких руханок, дихальних вправ, технік зниження тривожності та відновлення емоційної рівноваги, що є особливо актуальними в умовах підвищеного стресового навантаження.

Таким чином, інтеграція змісту підготовки майбутніх учителів із практичними методами і технологіями навчання забезпечує формування їхньої готовності до створення безпечного освітнього середовища. Системне використання зазначених підходів сприяє розвитку професійних компетентностей майбутніх учителів, їхньої здатності ефективно діяти в умовах кризових ситуацій та забезпечувати психологічний комфорт і безпеку молодших школярів.

Conclusions and research perspectives. Thus, the results of the theoretical analysis indicate that the creation of a safe educational environment is an important condition for the effective functioning of a modern school and the harmonious development of the personality of younger schoolchildren. In this regard, the formation of the readiness of future teachers to implement this task is of particular importance. Professional training of future teachers should be aimed at forming a system of knowledge, skills, value orientations and personal qualities that ensure the ability to organize a safe and psychologically comfortable educational space.

Prospects for further research are related to improving the content of professional training of future teachers, developing innovative pedagogical technologies for the formation of a safe educational environment and searching for effective models of training teachers to work in the conditions of modern social challenges.

Висновки та перспективи досліджень. Отже, результати теоретичного аналізу свідчать, що створення безпечного освітнього середовища є важливою умовою ефективного функціонування сучасної школи та гармонійного розвитку особистості молодших школярів. У зв'язку з цим особливого значення набуває формування готовності майбутніх учителів до реалізації цього завдання. Професійна підготовка майбутніх учителів повинна бути спрямована на формування системи знань, умінь, ціннісних орієнтацій та особистісних якостей, що забезпечують здатність організовувати безпечний та психологічно комфортний освітній простір.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з удосконаленням змісту професійної підготовки майбутніх учителів, розробленням інноваційних педагогічних технологій формування безпечного освітнього середовища та пошуком ефективних моделей підготовки педагогів до роботи в умовах сучасних суспільних викликів.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Bieliaieva, N. (2023). Model formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do proiektuvannia ta realizatsii bezpechnoho osvitnoho seredovyshcha v umovakh voiennoho stanu [Model of forming the readiness of future teachers for the design and implementation of a safe educational environment in the conditions of martial law]. *Molod i rynok – Youth and market*, 6-7, 125-130 [in Ukrainian].
2. Bakhmat, N.V., & Dovhan, O.S. (2020). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do realizatsii profesiinoї diialnosti [Formation of readiness of future primary school teachers for the implementation of professional activities]. In N.V. Bakhmat (ed.). *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka – Pedagogical Education: Theory and Practice*. Kyiv: Milenium, is. 29 (2-2020), 227-238 [in Ukrainian].
3. Varyvoda, K.S. (2017). Psykholoho-pedahohichni aspekty pidhotovky maibutnikh vchyteliv do stvorennia psykholohichno bezpechnoho osvitnoho seredovyshcha [Psychological and pedagogical aspects of training future teachers for creating a psychologically safe educational environment]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 9.1 (49.1), 17-20 [in Ukrainian].
4. Viktorova, P.Ye., & Tsyna, A.Yu. (2022). Idei pedahohiky "vilnoho vykhovannia" v orhanizatsii dystantsiinoho navchannia uchniv v umovakh voiennoho stanu [Ideas of "free education" pedagogy in the organization of distance learning for students under martial law]. *Imidzh suchasnoho pedahoha – Image of the Modern Teacher*, 3 (204), 106-110 [in Ukrainian].
5. Kiz, O. (2014). Pochatkova shkola – prostir bez nasyllia: psykholohichna pidhotovka maibutnikh uchyteliv do stvorennia bezpechnoho osvitnoho seredovyshcha [Primary school – a space without violence: psychological preparation of future teachers for creating a safe educational environment]. *Dytynstvo bez nasyllia: suspilstvo, shkola i simia na*

zakhysti prav ditei – Childhood without violence: society, school and family in defense of children's rights, 188-191 [in Ukrainian].

6. Bibik, N.M. (ed.). (2018). *Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia [New Ukrainian school: a guide for teachers]*. Kyiv: Litera LTD [in Ukrainian].

7. Tanska, V.V. (2026). Formuvannia zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti u molodshykh shkoliariv na urokakh intehrovanaho kursu "Ya doslidzhuju svit" [Formation of health-preserving competence in primary school children at the lessons of the integrated course "I explore the world"]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky – Perspectives and innovations of science*, 1 (59), 1658-1669 [in Ukrainian].

8. Yaroshynska, O.O. (2015). Teoretychni i metodychni zasady proiektuvannia osvitnoho seredovyscha profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovoï shkoly [Theoretical and methodological foundations of designing the educational environment of professional training for future primary school teachers]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Zhytomyr: SumSU [in Ukrainian].

Received: February 03, 2026

Accepted: February 27, 2026

Published: March 27, 2026

